

AZ ELJUTÁSRÓL ÉS A TALÁLKOZÁSRÓL

Figyeljenek csak: W. S. Maughamot olvastam a minap. Ezt írja: „A szépség: eksztázis. Olyan alapérzés, mint az éhség. Valójában nincs mit mondani róla. Olyan, mint a rózsa illata: az ember beszívja és kész. Ezért fárasztó a műkritika, kivéve, ha a szépséggel, tehát magával a művészettel nemigen foglalkozik.” Na, igen. Ezek után írjak valamit Kántor Péterről. Értsd: nagyon jó kötet a *Lóstafféta*. Szép. És: lehet, hogy fárasztó leszek, de bele kell menni kicsit.

Ezzel kezdeném: minden a helyére került. Magyarán, az összes vers a számára lehető legelőnyösebb környezetbe illeszkedik. Kántor Pétert dicséri ez is, hiszen maga szerkesztette kötetét, nagyszerű arányérzővel.

Kezdem máshonnan. Őszintén szólva, nem vagyok híve (se követője, se rokona, se ismerőse etc.) a napjainkban elterjedt – vagy elterjedni vélt – kritikai hozzáállásnak, mi szerint „kortárs művekről vagy jót vagy semmit”. Igaz, lévén, hogy többnyire magam választom ki a köteteket, melyekről írni szándékozom – és, magától értetődően, ízlésemnek megfelelően választok – néhány alkalommal kellett csak „rosszat” írnom eddig, bármiről. Ám kisebb gyengeségek mindig akadnak, akadhatnak. Sok beszéd. Hogy jön ez ide, kérdezhetnék. Így: Kántor Péter kötetében nincsenek gyengeségek, kisebbek sem, és ez elmondható mind a versek minőségéről, mind a szerkesztésről.

„Utak porából, most kislány korából – / Jössz, Fanni? – korcsolyázni hívják, / s ő vidáman integet vissza: Mindjárt!” (*Ló nyerít*) Radnóti Fanniról, megható vers. Érvelnem kellene most a kötet, a költemények „jósága” mellett. Ezt várják, így kéne kinéznie ennek. Emerson szerint viszont – s ezzel, eddigi tapasztalataim alapján, egyet is értek – az érvek senkit nem győznek meg, mégpedig azért, mert érvként adják őket elő. Akkor ugyanis – írja – vizsgáljuk, mérlegeljük, forgatjuk őket, és ellenük szegülünk. Ám ha valamit csak úgy megemlítenek, vagy céloznak rá, azt szívesen fogadja képzeletünk.

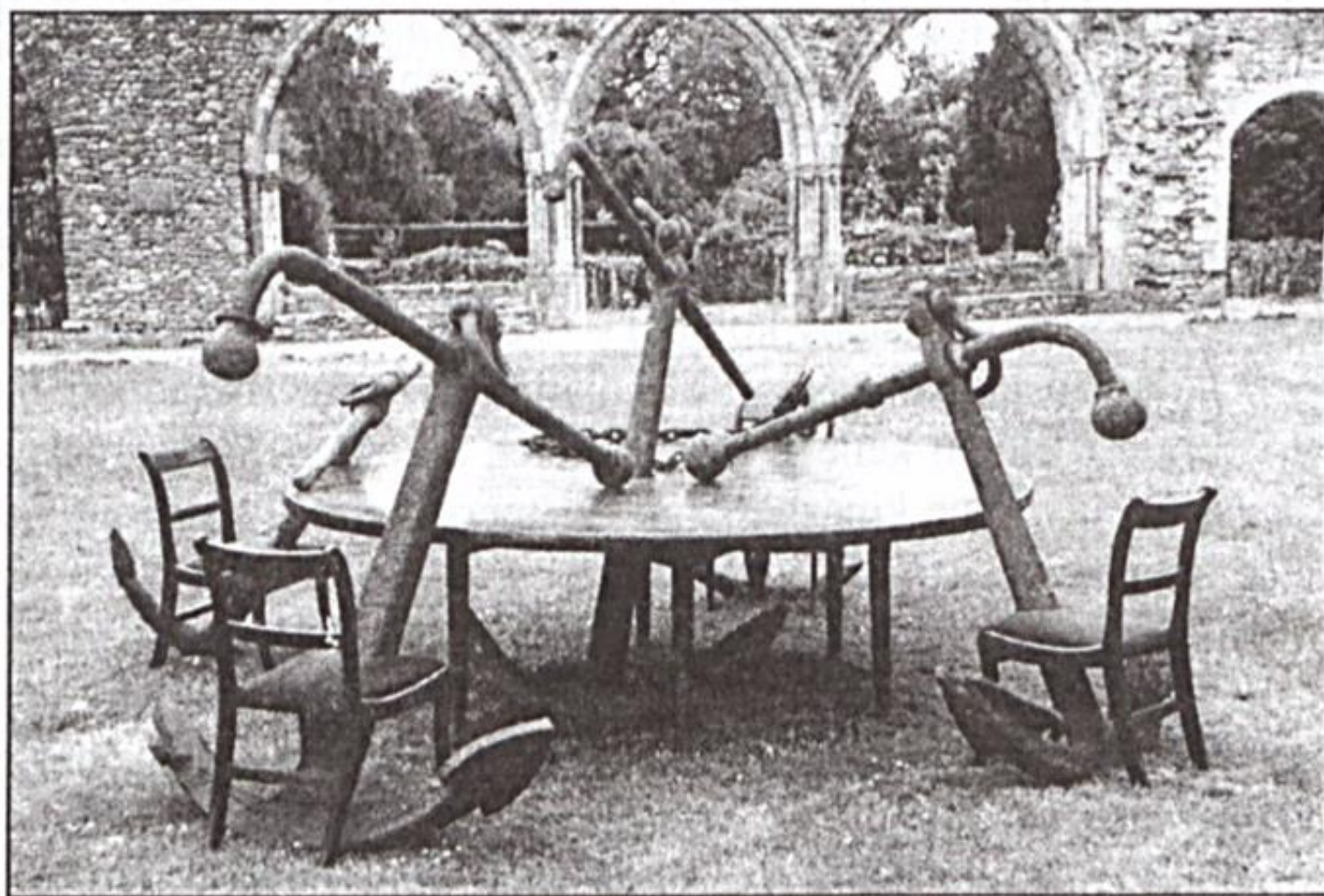
Célozgatni fogok, tehát. Hogy utazás ez a kötet. Hogy mindenre válaszol, minden hangulatra, helyzetre. Sírní lehet rajta, nevetni. Hogy ironizál és megdöbbsent. Teljességre törekszik, egy életmű részeként. „Hisz utazásod

célja voltaképpen / meglepni magad, ha ugyan magadban / találsz még ismeretlen teret, utcát, / ha ugyan képes vagy bejárni őket.” (*Ha el akarsz utazni*) Kántor Péter talált még ismeretlen tereket, utcákat (maradjunk ennél a képnél), bejárni – mégis úgy ismeretlen ez, hogy magunkra (is) ismerünk, olvasván.

Gondolkodtam sokat, hogy vajon egy ember (ez esetben: egy költő) magán-dolgai mitől (mivel) hatnak, hathatnak, hiszen általános (nem csak mai, mindig így volt, szerintem) hozzáállás az érdektelenség mások iránt. A valódi, nagy művészet viszont olyannyira általánosan átélhetővé képes varázsolni a személyest, hogy érdekessé válik általa (és igaz: a fércművek egyik meghatározó ismertető jege a lapos személyeskedés, az oda nem illő részletezés). „Még tovább magamnál nem jutottam”, írja Babits híres versében. Igaz is, nem is. Mert valóban, a költő magánál tovább nemigen jut (juthat), és más oldalról nézve: mégis. Az olvasókhöz; az ő „személyesükbe”. Talán a legszebb találkozások ezek. És – tartván magam a „célozgatáshoz” – Kántor Péter találkozik velünk, eljut hozzánk. Költészete nagy k-val írandó. S mivel a recezens sem juthat „magánál tovább” a recepcióban, így fejezem be ezt: én éreztem minden pompáját a daloknak.

Köszönettel tartozom ezért. Tartozunk, végülis.

(*Magvető, Budapest, 2002, 108 oldal, 1390,- Ft.*)

Kicsiny Balázs: Iránytű (2000)